

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

Pars I. De Pensione, & Reservatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

TITULUS XII.

Ut Ecclesiastica Beneficia sine diminutione conferantur.

Aquissimum omnino est, ut, qui in Beneficii onera succedit, commodis quoque ejusdem perfruatur, juxta notissimam juris Regulam in *cap. 55. de R. J. in 6.* qui sentit onus, sentiat & commodum. Quapropter, ut Beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferantur, præsentis Rubricæ, & nigro sub ea contento cavetur. Porro Beneficium sex omninò modis diminui potest. I. *Pensionis* impositione. II. *Reservatione*, ut dum Episcopus certam reddituum partem ante collationem Beneficii sibi, aut alteri reservat. III. *Suppressione*. IV. *Dis membratione*. V. *Unione*. VI. *Divisione*. Quæ omnia regulariter Episcopis tum *tot. b. t.* tum in *cap. 7. de Censibus cap. 30. in fin. de Præbend. Concil. Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 14.* prohibentur. De singulis diminuendi Beneficii modis jam suo Ordine dicamus.

P A R S I.

De Pensione, & Reservatione.

§. I.

Quid sit Pensio? Et qualiter ejus impositio in collatione Beneficiorum Episcopis, aut aliis interdicta sit?

S U M M A R I A.

1. 2. *Quid, & quotuplex sit Pensio?* 3. *Plures differentiæ inter pensionem Laicam, & Ecclesiasticam assignantur.* 4. *Pensio Clericalis non venit nomine beneficii strictè dicti.*

Pensio juxta Cardin. in *Clem. 1. de supplend. neglig. Prælat.* ab eo sic dicitur, quod pendeat à Benefi-

cio, sicut ususfructus à proprietate, & communiter à DD. describitur, quod sit certa portio ex aliquo Beneficio Eccle-

G g

fi a-

siastico auctoritate superioris iusta de causa detracta, & Clerico, vel alteri constituta.

2 Dividitur Pensio in *Laicam* sive *temporalem*, & *Clericalem*, sive *Ecclesiasticam*. *Laica* est, quæ Titulo merè temporali, & ob ministerium merè temporale præstitum, vel præstandum Ecclesiæ, constitui, & Laicis etiam dari solet, ut Advocato pro Ecclesia patrocinanti, procuratori ad lites Ecclesiæ, Oeconomo &c. *Clericalis* dicitur, quæ in illo, cui conceditur, statum Clericalem exigit. Et hæc rursus vel est *simpliciter spiritualis*, vel *media*, seu *mixta*. Prior datur ob ministerium spirituale, v. g. *Coadjutori* Episcopi, *Vicario*, vel *Cooperatori* Parochi &c. Altera non ob ministerium spirituale confertur, sed ob aliam causam lucrosam, vel onerosam, puta Clerico seni, aut inopi ad vitæ sustentationem, vel ei, qui pinguius beneficium cum tenuiori permutavit, vel in favorem alterius resignavit, aut lite Beneficiaria cessit. Cabassut. *Theor. & Prax. Jur. Can. lib. 5. cap. 7. num. 4.* P. Schmalzgrueber *h. t. n. 2.*

3 Inter Pensionem *Laicam*, & *Clericalem* varias differentias collegit Barbosa *J. E. V. lib. 3. cap. 11. num. 17. & seqq.* veluti I. quod *Clericalem* obtinens gaudeat *fori* privilegio, non item is, qui obtinet *Laicam*, sive temporalem. II. Quod prior impetrans beneficium, teneatur facere mentionem *pensionis*, non verò posterior. III. Quod Pensio *Laica* non sit materia *Simonie*, quia est res temporalis, pretio æstimabilis, & quamvis à beneficio sit detracta, est tamen à titulo *spirituali* separata. Secus in Pensione *Clericali*, quam, cum in *spirituali* titulo, & officio fundetur,

vendere non licet, fructus tamen pensionis ad vitam locare, aut vendere, retento titulo, & Officii spiritualis obligatione, non prohibetur. Barbosa. *cit. cap. n. 25.* Bonacina *de Simon: quest. 4. punct. 13. num. 4. & seqq.* Imò notat *ibid.* Barbosa, de stylo Curia Romanæ ad evitandam omnis Simonie suspicionem neque pensionem temporalem vendi posse, & contravenientem privata auctoritate reum fore *Simonie Ecclesiasticæ*. IV. Quod collatio pensionis *Laicæ* facta illegitimo, subsistat. Non etiam pensionis *Clericalis*, quia illegitimus est irregularis, & inhabilis ad Ordines. V. Quod per matrimonium contractum à constituto in *Minoribus*, vacet pensio *Clericalis*, non verò *Laica*. VI. Quod pensionario Clerico, promotus in Episcopum, aut Religionem professus, vacet pensio *Clericalis*, non verò altera. VII. Quod ob pensionem *Clericalem* pensionarii teneantur recitare Officium B. M. V. ex *Constit. Pii V.* quæ tamen, teste Layman, non ubique recepta est. Pensio verò *Laica* pensionarium hac obligatione non onerat. Plures alias differentias Vid. apud Barbosa. *loc. cit.*

4 Quæres: An Pensio *Clericalis* (pensio enim *Laica*, cum non fundetur in titulo spirituali, nec statum Clericalem desideret, in quæstionem venire non potest) nomine beneficii strictè dicti comprehendatur? Respondeo non comprehendendi. Ratio est, quod beneficium ex sua natura in perpetuum ministrorum, sive Clericorum usum ordinetur, & si vacat, alteri conferri debeat, Pensio verò ad modum *ususfructus* morte, vel renuntiatione usufructuarii, seu pensionarii etiam sine auctoritate Ord-

dinarii facta (secus, ac in beneficio) penitus extinguitur. Accedunt Textus in *cap. 4. de Præbend. in 6.* ubi illi, cui de Beneficio provideri mandatum fuit, vi hujus decreti non potest de pensionibus provideri. In *cap. 31. de Rescript.* pensio à beneficio distinguitur. In Concil. Trident. *Seff. 21. de Reform. cap. 2.* nullus permittitur sacris initiari ad titulum *patrimonii*, vel *pensionis*, nisi quem Episcopus pro necessitate, vel commo- ditate Ecclesiarum suarum judicaverit assumendum, secus verò ad Titulum

Beneficii. Et ita cum aliis tenent Petrus de Murga *de Benef. Eccles. Quest. 9. n. 13.* Fagnan. *ad cap. ad audientiam 11. de Rescript. n. 98. & seqq.* qui etiam ad propositas à *n. 75. usque ad n. 97.* Objectione respondet *num. 115. & seqq.* Illam tamen modificationem, quam facit Gonzalez *ad Reg. Cancell. Gloss. 5. §. 5. num. 2.* non respicimus, quod scilicet pensio tunc propriè sit beneficium, quando aliud beneficium dismembratur, & ex ejus proventibus novum erigitur.

§. II.

Quinam pensiones beneficiis imponere possint?

SUMMARI A.

5. S. Pontifex ex plenitudine potestatis omnibus beneficiis pensiones imponere potest. 6. In quibus casibus hæc facultas sit concessa Episcopis. 7. Pensio, quæ imponitur à S. Pontifice, est onus reale, illa vero, quæ ab Episcopo, onus personale.

5 Dico I. S. Pontifex pro plenitudine sue potestatis omnibus omnino beneficiis pensionem imponere valet. per *cap. 2. de Præbend. in 6.* Supposito tamen, quòd ejusmodi pensionis constitutio in utilitatem, aut necessitatem illius Ecclesiæ, quæ hac pensione oneratur, cedat. Guilielmus Benedicti *ad cap. Raynutius de Testam. de fideicomm. substit. part. 2. n. 36.* Nam, ut notat Card. Toletus *lib. 5. de instruct. Sacerdot. cap. 81. n. 4.* dispensationes Pontificiæ pro foro externo valent quidem semper, pro foro autem interno non aliter, nisi iusta causa *utilitatis*, aut *necessitatis* ipsius Ecclesiæ particularis, vel universalis nitantur, & ideò S. Bernardus *Lib. de considerat. cap. 10.* scribit: *Ubi necessitas urget, dispensatio ex-*

cusabilis est, ubi utilitas provocat, dispensatio laudabilis est: utilitas, dico, communis, non propria: nam, cum nihil horum est, non planè fidelis dispensatio est, sed crudelis dissipatio.

Dico II. Episcopi, aut alii Papa inferiores in certis duntaxat casibus ex justa, & rationabili causa, pensionem, non quidem *perpetuam*, sed *temporariam* Beneficiis imponere possunt. Pax Jordan. *vol. 2. lib. 9. tit. 1. num. 489. & seqq.* & quidem pro bono pacis, & concordia inter duos de beneficio contententes, si nempe alter de beneficio cedere velit, constituta sibi pensione. *cap. 21. de Præbend.* item ob paupertatem, vel senium resignantis, quia censetur causa necessaria, aut ad coæquandos fructus in permutatione beneficiorum,

rum, aut pro studio alicujus Scholaris pauperis, aut alio usu pio. Garz. *part. 1. cap. 5. num. 296.* Similiter licebit Episcopo ad expungendum æs alienum, quo Ecclesia gravatur, aut pro alia urgente necessitate, vel utilitate ejusdem fructus beneficii vacantis servare. *Arg. cap. penult. de V. S. & cap. 10. de Rescript. in 6. cap. un. h. t. & ibi Panormit. quibus causis cessantibus cessabit etiam fructuum subtractio, & beneficia iterum sine diminutione conferenda erunt. Ut colligitur ex cap. un. h. t. regulariter enim id genus reservationes fructuum in beneficiis vacantibus prohibita sunt, per cap. 5. de Offic. Ord. in 6. & cap. 40. de Elect. in 6. ubi dicitur, quod bona tempore vacationis ex beneficio obvenientia in utilitatem eorundem expendi, aut futuris successoribus debeant fideliter reservari. Nisi, ut in cit. cap. 9. limitatur, de speciali Privilegio, vel consuetudine jam legitime præscripta, seu alia rationabili causa aliquibus personis competere dignoscatur. Hæc ipsa tamen consuetudo non valebit, nisi in iis bonis, quæ deducto ære alieno, & ministrorum salariis supersunt. cit. cap. 9. §. porro. P. Reiffenstuel h. t. §. 1. num. 8. & 9.*

7 Quæres: An impositio pensionis sit onus reale, aut personale? Respon-
deo: ea, quæ à S. Pontifice imponitur,
est onus reale, ipsique Beneficio adhæ-

ret, illa verò, quam Episcopus, aut alius inferior Prælati constituit, onus personale est, ipsamque beneficiati, aut resignatis personam non egreditur. Ita tenent Garzias *part. 1. cap. 5. num. 334.* Van-Espen *J. E. V. part. 2. cap. 5. n. 15. & seqq.* Zypæus in *Analyti ad h. t. Controv. 3.* „ ubi ait: Probabilior, & magis usitata in hisce partibus opinio „ est, Episcopo non super beneficiis, „ sed beneficiatis tantum pensionis im- „ positionem concedi. Textus est in *cap. 21. de Præbend.* Atque inde ulterius dicti Authores concludunt, pensionem ab Episcopo impositam extingui morte beneficiati, nec transire in ejusdem successorem, tametsi pensionarius adhuc supervivat. Quod aliter se habet in pensione à S. Pontifice imposita, quæ instar *servitutis realis* ipsum beneficium afficit, & consequenter ad quemcunque beneficii successorem transit, quantumvis in litteris pensionis nulla mentio successoris facta sit, ut notant Gigas de *Pensionibus quest. 44.* & Fagnanus ad *cit. cap. 21. num. 28.* Quin dictus Gigas *quest. 51.* & Barbof. *J. E. V. lib. 3. cap. 11. n. 70.* autumant, pensionario competere actionem hypothecariam contra successorem tam universalem, hoc est, hæredem, quàm singularem ipsius beneficii pensione onerati, saltem pro terminis decursis, & non solutis in vita prædecessoris.

§. III.

Quæ Beneficia pensione gravari possint? Et qualiter?

SUMMARI A.

8. Regulariter pensio iis duntaxat beneficiis imponi potest, quæ habent redditus superfluos. 9. Beneficiis Patronatis potest Ordinarius imponere pensiones sine consen-

sensu Patroni, modo non sint perpetue. 10. S. Pontifex, tametsi possit, ejusmodi tamen beneficia gravare non solet, nisi exprimat. 11. Distributiones quotidiana oneri pensionum regulariter non subjacent. 12. Qualiter beneficio pensio imponi valeat? 13. Pensionarius ad collectas tam ordinarias, quam extraordinarias, abstrahendo à consuetudine contraria, tenetur. 14. 15. Duæ aliæ quæstiones ad hanc materiam spectantes resolvuntur.

8 **P**ro Regula tenendum est, quod pensio non nisi iis beneficiis imponi valeat, quæ redivisibus superabundant, tenuia enim beneficia sicut huic oneri ferendo paria non sunt, ita eodem gravari non debent. Non enim decet unum Altare discoopere, ut alterum cooperiatur: ait Panormitan. ad *cap. 9. de his, quæ sunt à Prelato n. 3.* Eapropter Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 13.* prohibet, ne imposterum Ecclesiæ Cathedrales, quarum redditus summam Ducatorum mille, & Parochiales, quæ verum annum valorem centum Ducatorum non excedunt, ejusmodi pensionibus, aut fructuum reservationibus graventur, ratio est, quod aliàs vix idonei beneficiati reperirentur, si ea indistinctè pensionibus onerare liceret, & plerique viri docti tales Parochias ob exiguos redditus fugerent, ac subinde cura animarum indoctis pastoribus cum maximo ovium detrimento committi deberet: unde stylus Curia Romanæ inolevit, teste Van-Espen *cit. part. 2. tit. 28. cap. 6. n. 5.* ut in signatura pensionis super beneficiis Parochialibus apponatur hæc clausula: *dummodo ex fructibus dictæ Ecclesiæ centum Ducati liberi pro illius Rectore pro tempore existente annuatim remaneant.* Valor autem dictorum centum Ducatorum æstimatur juxta valorem monetæ cujuslibet regionis, & Provinciæ, in qua beneficium est situm. Barbof. ad *dict. loc.*

Conc. Trid. num. 14. Van-Espen d. cap. num. 6.

Quæres: An Beneficia Patronata sine consensu Patroni pensionibus gravari possint? Item an hoc onus distributionibus quotidianis imponi queat? Respondeo, &

Dico I. Potest Ordinarius imponere pensionem beneficiis sine consensu Patroni, modo hoc onus non transeat ad successores. Ratio Conclusionis est, quod nullo jure cautum sit, ut adhibeatur consensus Patroni. Panormitan. in *cap. un. h. t. n. 20.* Ratio limitationis est, quod tali modo Patrono præjudicium inferretur, quippe qui ad beneficium non amplius liberum, sed gravatum præsentare posset. SS. Canones autem non sinunt Patronis, maxime Laicis, præjudicium inferri, ne in foundationibus, aliisque piis largitionibus absterreantur. Garzias *part. 1. c. 5. §. 2. num. 359.* Magnif. P. König *h. t. num. 43.*

Dico II. Potest S. Pontifex beneficiis Patronatis quibuscunque pensionem imponere, quod tamen regulariter facere non solet. Ratio primi membri petitur ex *cap. 2. de Præbend. in 6.* ubi Clemens III. dicit, quod omnium Ecclesiarum plenaria dispositio ad Romanum Pontificem pertineat, ita, ut & vacantia conferre, & jus in vacaturis tribuere valeat. Ratio secundi est, quod hac potestatis plenitudine cum dero-

G g ;

ga-

gatione juris alteri jam quæsitum uti non soleat, nisi id ipsum exprimat. Quare, si supplicans, tacita qualitate Juris patronatus, pensionem super tali beneficio impetraverit, pensio est *subreptitia*, adeoque nulla. Garz. *cit. loc. n. 361*. Pitonius *de Controv. patron. Tom. 2. allegat. 56. num. 1*. Card. de Luca *de Jur. patron. discurs. 66. num. 14*. Notat insuper P. König *ad b. t. num. 43*. quod pensionis constitutio, etiam à S. Pontifice facta, nulla, & invalida sit, si consensus ipsius beneficiati fuerit omisus, uti perspicue colligitur ex *regul. Cancell. 45*. ubi cavetur, quod litteræ reservationis, vel assignationis, etiam motu proprio cujusvis pensionis annuæ super alicujus beneficii fructibus expediri non possint, nisi de consensu illius, qui pensionem tunc persolvere debet.

11 Ad secundum quæsitum dico, *distributiones quotidianas* onere pensionis gravari non posse. Ratio est, tum, quod distributiones quotidianæ non computentur inter fructus, & proventus, qui pensionibus gravari solent, tum, quod durum videatur, ut de illis emolumentis, quæ dantur ratione servitii, ac laboris personalis, participet alius, qui nil laboravit. Card. de Luca *de Jur. patron. disc. 10. num. 8*. Paris. *de Resign. benefic. lib. 6. quest. 2. num. 29*. Limitationem vide apud Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 28. cap. 7. num. 15*.

12 Qualiter autem pensio sit beneficio imponenda, jam breviter exponendum. Ad hoc ergò, ut pensione gravari valeat beneficium, debet illud vacare, nec alteri jam fuisse collatum; nam si fiat in ipsa collatione, pericu-

lum est pensionis *simoniaca*, ut patet ex *cap. un. b. t.* & notat Fagn. *ad cap. 21. de Præbend. num. 5*. Si post collationem pensio imponatur, rursus non valet, quis jus ad omnes redditus beneficiato per collationem jam quæsitum, sine ejus consensu restringi, aut auferri non potest. *l. 11. ff. de R. J.* Barbof. *de Offic. & Potest. Episc. part. 3. alleg. 58*.

Sed an talis *pensionarius* ad Ecclesiæ reparacionem, aliasque collectas ordinarias, vel extraordinarias pro rata teneatur, quæris? Respondeo, abstrahendo à consuetudine, ob commodum, quod sentit pensionarius, etiam ab onere proportionato jure communi non relevari. Caccialupus *de Pension. quest. 17*. Garz. *part. 1. cap. 5. n. 171*. Ordinariè tamen tales pensiones liberar, & exemptas designari solere, ut onera præstationum penes solum Rectorem maneant, eoque sine minor pensio detur, notat Azor. *Tom. 2. cap. 9. q. 2. num. 7*.

Duo alia hic adhuc quæri possunt. 14 I. An valeat statutum, quo beneficiatus obstringatur, ut per annum, vel aliud tempus serviat Ecclesiæ, nec fructus interim percipiat, nisi peracto illo servitio, aut, si eum intra hoc tempus mori contingat, fructus hæredibus debeantur? II. An valeat consuetudo, aut statutum, quo à Canonico noviter recepto, aut recipiendo aliquid exigatur? Ad primum quæsitum ratio dubitandi petitur ex Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 14*. ubi S. Synodus improbat omnes consuetudines, vel constitutiones, vi quarum in quacunque collatione, provisione, vel admissione ad possessionem beneficii, vel præbendæ, certæ deductiones, solutiones, promif-

missiones, aut compensationes in alios, quàm pios usus vertendæ interponuntur. Attamen sub hac prohibitione non comprehenditur dictum statutum, quia vi illius nihil accipitur pro ingressu ad beneficium, nec illa fructuum reservatio cedit in utilitatem exigentium, nec fructus ipsi beneficiato auferuntur, sed tantum differuntur, & ita cum Garzia *part. 11. cap. 5. n. 138.* tenet Barbof. *ad cit. loc. Concil. num. 3. § 4.* Leurenus *in for. benefic. part. 3. Q. 103.*

15 Ad quæsitum secundum respondet Barbof. *cit. loc. num. 5. § 2. seqq.* consuetudinem exigendi aliquid à Canonicis noviter receptis, si id ipsum, quod offertur, pro fabrica Ecclesiæ, aut in alios usus pios convertatur, improbandam non esse, secus, si in ipsorum capitularium utilitatem cederet, ut resoluit Garz. *part. 8. cap. 1. num. 90.* Pannormitanus tamen hanc quæstionem, adhibita alia distinctione, resoluit, *ad c. 9.*

de Constit. num. 25. ubi dicit, si statuto capitularium cautum sit, ut quid à recipiendis exigatur, etiam in utilitatem Ecclesiæ convertendum, statutum illud non teneat, ob textum apertum in *cap. 9. C. 1. Q. 3.* ubi dicitur, à beneficiato nil exigi debere, etiam, ut illud convertatur in utilitatem Ecclesiæ, ne beneficia videantur pretio concedi. Sin vero consuetudine id introductum fuerit, consuetudinem damnandam non esse. Rationem disparitatis hanc assignat, quod *statutum* habeat initium *coactivum*, & paria suat, petere expressè, vel per statutum. *Consuetudo* vero habeat principium *voluntarium*, quatenus nempe noviter recepti spontanea, & libera voluntate potuerunt aliquid offerre, in utilitatem Ecclesiæ applicandum, ex quibus obligationibus voluntariis dein induci potuit consuetudo, & in hoc sensu etiam intelligi vult. *cap. 42. de Simonia*, ubi fusè tractantem vide *num. 4.*

§. IV.

De Anno deservito, Anno carentiæ, & de Annalibus, sive Anno gratiæ.

S U M M A R I A.

16. Quid sit Annus deservitus? & an Canonicus, si intra Annum obeat, fructus deservitos ad heredes transmittat: aliorum sensa referuntur. 17. Nos pro rata temporis deserviti fructus heredibus assignamus. 18. Quod etiam de Pensionario intelligimus. 19. Non obstant contraria, 20. à quo tempore incipiat Annus in ordine ad computandos fructus pro rata temporis. 21. Quid sit Annus carentiæ? 22. Fructus Anni carentiæ ad heredes defuncti beneficiati transeunt. 23. Quid sit Annus gratiæ. quomodo hoc privilegium per Joannem XXII. fuerit modificatum? 24. S. Pontifex concedendo privilegium Annalium ad beneficia vacantia generaliter, etiam beneficia patronata completi voluisse præsumitur, tametsi non expresserit. 25. Episcopus regulariter privi-

vilegium Annalium concedere nequit. 26. Annus gratiæ, qui consuetudine, aut statuto introductus est, convenit cum Anno carentiæ, non item, qui privilegio concessus fuit.

Commodum hic se occasio offert, agendi de *Anno deservito*, & *Anno carentiæ*, qui in quibusdam Germaniæ Capitulis non tam jure communi scripto, quàm consuetudine, aut particularibus locorum statutis introductus fuit, nec non de *Annalibus*, sive *Anno gratiæ*, de quo extat constitutio Joannis XXII. in *Extravag. 2. de Elect.* & *Extrav. un. Ne sede vacante inter commun.* De triplici hac anni specie prolixè agit Bœhmerus ad *Tit. de Præbend. à §. 211. usque ad fin.* De ultima etiam Eminentiss. Vincentius Petra in *Comment. ad Constit. Apostol. Tom. 4. pag. 44. & seqq.* Lotter de *re benefic. lib. 3. Q. 20. num. 2. & seqq.* Nos, quæ à prælaudatis Authoribus plena manu nobis communicata sunt, compendiò referemus.

26 Igitur *Annus deservitus* à servitiis, denominationem habet, & denotat illa commoda, & reddituum emolumenta, quæ Canonicus ob servitia in Ecclesia sua actu jam præstita promeruit, sive, quatenus dies eorum *cessit* (ut verbis Bœhmeri utar) & beneficiario pro rata officii præstiti jus perfectum in ea quæsitum est, quocumque denum tempore dies eorum *veniat*. Contentiosa jam se insinuat quæstio, an, si Canonicus intra Annum obeat, totius anni fructus censeantur esse deserviti, sive pro servitiis præstitis debiti, ita, ut in hæredes totius anni fructus transmittantur, num verò pro *rata Anni* duntaxat, quo Canonicus mortuus est? Fuerunt enim Juris-Consulti ex prote-

stantibus quam plurimi, quorum aliquos allegat Bœhmerus ad *cit. tit. n. 229.* qui putarunt, horum annuorum reddituum diem *cedere* ab initio cujuscunque anni, & consequenter, mortuo Clerico, totius anni redditus in hæredes ejus transmitti, argumento desumpto ab aliis *salarariis*, quorum hæredes totius ultimi anni salarium, utut illi vel sub initium, vel sub finem anni decesserint, petere, & vindicare possunt per *l. 4. ff. de Offic. Assess.* & antiqui interpretes ibidem. Orthodoxis fortè DD. categoricam hujus dubii resolutionem dare, difficilius accidet, eo quod altera quæstio præjudicialis, *num Clerici reddituum, & fructuum domini fiant?* & *num testamenti factionem habeant?* adhuc in ancipiti hæreat. Fuerunt equidem, maximè ex antiquis, qui Clericis respectu honorum superfluum, prospectu Ecclesiæ acquiritorum, omne dominium abjudicârunt, & in horum sententia nihil de fructibus ultimi anni hæredibus defuncti Clerici attribui posse palam est. Sunt rursus alii, qui negant, Clericos jus testandi de bonis prospectu Ecclesiæ acquisitis vel consuetudine, vel dispensatione Apostolica acquirere posse, qua stante hypothese procul dubio nihil ad hæredes de fructibus deservitis pervenire potest, sed, quidquid à defuncto relictum est, ad Ecclesiam reverti debet. Alii ejusmodi beneficiarios *usufructuariis* comparant, & quod jus de his statutum est, illis applicant: sicut ergò inter *proprietaryum*, & hæredes *usufructuarii* taliter
fit

fit divisio, ut fructus *pendentes*, & ab usufructuario in vita nondum percepti transeant in dominium proprietarii, *percepti* verò ad hæredes usufructuarii transmittantur, §. 36. *J. de R. D. l. 25. §. 1. ff. de Usur. §. Fruct.* Ita eadem omnino partitio fructuum inter defuncti beneficiarii hæredes, & ejus in beneficio successorem servanda sit. Nos neutri sententiæ subscribimus. Negamus, beneficiarios jure usufructuorum censerì, utut aliquam inter utroque convenientiam dari concedamus. Dominium Clericis in bonis Ecclesiasticis non adimimus, uti nec testamenti factionem, si illa vel Apostolico indulto, vel consuetudine obtenta sit. Id quod suo loco inferius demonstrabimus.

17 Facimus subinde cum illis, qui fructuum *deservitorum* eam partitionem instituunt, ut pro rata temporis, quo defunctus beneficiarius Ecclesiæ deservit, fructus transmittantur in ejus hæredes, pars reliqua successori relinquatur. Hæc sententia patronos nacta est Covarruviam *lib. var. resolut. cap. 15. num. 12.* Ludovicum Molinam *de Majorit. Tract. 2. disp. 635.* Gigas *de Pension. quest. 53. num. 1.* Boehmerum *ad Tit. de Præbend. §. 232. §. pluribus seqq.* & alios complures, quos refert, & sequitur Garzius *part. 2. cap. 1. num. 97.* Rationem hujus asserti unicam duntaxat afferimus, solidam tamen, & efficacem, utpote in jure tum naturali, tum positivo fundatam, quia videlicet fructus, redditusve beneficii dantur propter officium, & servitium spirituale præstitum, quatenus beneficiarius inde sustentari, & onera beneficii tantò facilius sustinere valeat, æquum enim

est, ut, qui sentit onus, correspondens eidem sentiat commodum, & qui Altari servit, pro modo servitii de Altari vivat. Zypæus in *Consult. Canon. ad tit. de Success. ab intest. consult. 4. n. 3.* Unde sicut fructus dotis, qui marito ad matrimonii onera sustentanda, spectant ultimo anno ad maritum pro rata temporis illius anni quo onera matrimonii sustinuit. *l. 7. §. 1. ff. solut. matrim.* ita fructus beneficii pro rata temporis, quo illud beneficiarius administravit, oneræque sustinuit, ad hæredes eo decedente, pertinebunt.

Eadem conclusio procedit etiam in Pensionario, quem Gigas *de Pension. quest. 49. num. 53.* haud legitime usufructuario assimilat: licet enim in eo admittam parificationem, quod sicut usufructus morte usufructuarii extinguitur, ita decedente pensionario pensio expiret, tamen in aliis multis pensionarius ab usufructuario differt. Sic usufructus in fructibus, pensio verò in ipso beneficio constituitur, neque solvenda est pars fructuum, sed regulariter certa pecuniæ quantitas. Præterea pensio in eo quoque ab usufructu discrepat, quod iste ex quacunque causa constitui possit, pensio verò præcisè alimentationem pensionarii intendat; unde ei ad alimenta solvenda pro rata temporis, quo vixit, jus jam fuit quæsitum, ac subinde illud ad hæredes suos transmittit. Molina *cit. loc. num. 9.* Covarruv. *cit. cap. 15. num. 13.*

Et licet opponatur, quod *salaria*, 19 quæ in singulos annos constituuntur, anno nondum elapso, exigì nequeant, eo, quod se habeant instar *compensationis*, quæ, antequam ministerium sive servitium præstitum fuerit, exigì nequit.

H h.

quit.

quit. Idem procedit in fructibus prædiorum rusticorum, qui certo anni tempore percipiuntur. hi enim, si alicui in vicem salarii dentur, eo demum tempore, & non prius præstandi sunt, cum percipiuntur. Similiter decimæ antea exigere nequeunt, quàm fructibus à solo separatis. Sic etiam *pensiones* ad certos dies restringuntur, ita, ut v. g. in die S. Martini, S. Michaëlis solvi debeant, quæ subinde, ante diei hujus adventum peti nequeunt, cum in hunc finem certus dies pensionibus solvendis dictus fuisse censetur, ut eo demum tempore efficax obligatio nascatur solvendi salaria, sive pensiones. Ad hæc tamen opposita respondetur, quod quidem recensiti fructus, salaria, aut pensiones *jure perfecto*, antequam dies *veniat*, exigere nequeant, hoc est, non potest totius anni salarium ante finem anni simul exigere, nec pensiones locationum, fructibus à colono nondum collectis, quia tamen & *labor*, & *pecunia*, ut juris-consultus ait in l. 10. *princ. ff. de Ann. legat.* divisionem recipit, hinc æquitas dicitur, ut, quatenus ministerium, pro quo annuum salarium promissum, præstitum est, eatenus jus in salarium successivè consequatur salarius, ac consequenter successivè, & per partes salarium annuum eidem præstetur, id quod etiam observantia communis confirmat, & hoc in omni ea divisione observari æquum est (scribit Zypæus *loc. cit.*) ubi proventus assignantur non præcisè jure domini, aut ususfructus, sed intuitu operæ, laboris, aut officii. Qua ratione etiam beneficiarius jus ad fructus sui beneficii, quo eidem deservit, jam consecutus est, ita, ut, infra annum eo dece-

dente, jus exigendi fructus pro rata temporis ad hæredes transmittatur. Aliis argumentis referendis supersedemus, cupidum lectorem ad Bœhmerum remittentes, qui hanc sententiam *cit. tit. §. 237. & seqq.* pluribus argumentis fortiter munit, & AA. assultus generosè retundit.

Illud porro indagandum jam est, 20 à quo tempore incipiat annus ipsi beneficiario in ordine ad emolumenta & beneficii proventus currere, nisi enim de hujus initio constet, accuratus calculus duci non potest, quid, quantumque pro rata temporis ipsius beneficiarii hæredibus ex fructibus debeatur. De hoc termino à quo Ecclesiæ Cathedrales mirè variant. In Episcopatu Abulensi Annum à *primò die Januarii* computari, testatur Garzias *cit. loc. num. 99.* In Hispania passim à Nativitate Domini Anni initium capitur, teste Molina *loc. cit.* „ In pluribus Ecclesiis (scribit Zypæus *cit. consult.*) annus computari consuetum „ est à festo S. Joannis, aut alterius „ Sancti pro cuiusque Ecclesiæ observantia, eo, quod ad eum diem præcisè beneficiarii residentiam inchoare „ possint, & debeant; & revóluto „ anno ad eundem diem finiant: unde „ eundem computum fructuum ratio „ sequitur, ut ad ratam præstiti eo „ anno servitii debeatur rata fructuum, „ spondeatque ratum operæ pretium, „ quatenus operarius dignus est mercede „ de sua. Quæ doctrina, ut procedat, habendam quoque esse rationem residentiam, benè monet Bœhmerus ad *cit. tit. §. 258.* ita scilicet, ut non sufficiat, Canonicum defunctum ad aliquot menses anni ultimi vixisse, sed etiam de-

fide-

aderetur, ut residentiam inchoaverit, & pro aliqua temporis parte perfecit. Nam redditus præbendæ dantur propter *Officium sacrum*, quod sine residentia perfici nequit. Interim, cum in plerisque Ecclesiis Cathedralibus ille rigor residentia, quæ secundum præscriptum Concilii Tridentini deberet esse novem mensium, consuetudine contraria fuerit mitigatus, & minus jam tempus sufficiat, v. g. semestre, trium mensium, aut tempus etiam brevius, iudico cum laudato Bœhmero, si Canonicus residentiam trimestrem v. g. ex integro absolvit, & deinde moriatur, hæredibus ejus integros fructus ultimi anni deberi, etiam in iis Capitulis, ubi *pro rata* tantum fructus deserviti censentur. Ratio est, quod fructus beneficiorum debentur Canonicis propter *Officium sacrum*; hoc vero juxta hodiernam consuetudinem Capitulorum censetur absolutum, si debito, & præscripto tempore Canonici residentiam absolverint, & ita fructus integri quoque deserviti videntur. An hæc doctrina procedat non tantum pro casu mortis, sed etiam resignationis, vide Bœhmerum *loc. cit.* §. 259. & seqq. qui similiter accuratè examinat, quomodo computatio fructuum ultimi anni fieri debeat, si ejus initium à certo aliquo Festo. V. G. S. Michaëlis ducatur, & qualiter illa instituenda, quando fructus ex *prediis rusticis* debentur, quia hi regulariter sub initium mensis Septembris maturari, & colligi solent. Hæc de *Anno deservito*.

21 Alius porrò Annus moribus variorum Capitulorum invaluit, qui vocatur **ANNUS CARENTIÆ** das *Carenz-Jahr*, vi cujus noviter præbendati, ab-

soluto Anno Claustrali, seu probationis, per unum, vel duos, imò etiam tres Annos redditibus carere debent, quantumvis interim æque ac alii Canonici, qui jam redditus percipiunt, *Officia sacra* obeant. Ne tamen gratis deservire videantur, sic proventus horum annorum reservantur, præstandi Canonici hæredibus, postquam is vita functus fuerit. Vocantur subinde isti *Anni carentiæ* generaliter *die Nach-Jahre*. Num vero isti *Anni carentiæ*, sive consuetudo reservandi, modo explicato fructus præbendæ jure defendi possit, aliquando dubitatum fuit, rationem dubitandi suggerente Concilio Tridentino *Sess. 24. de Reform. cap. 14.* quæ in collatione aut provisione beneficiorum, Canonicatum, aut præbendarum ejusmodi reservationes, aut fructuum deductiones detestatur, & posthac fieri vetat. Consulta desuper Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Trid. interpretum sic censuit, *quod nec Decreto Concilii Tridentini Sess. 24. de Reform. cap. 14. nec Bulla Pii V. super hac eadem re edita comprehenduntur statuta Ecclesiarum deserviendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendo interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto servitio, vel quod post obitum hæredibus debeat, cum sit potius differre, quàm auferre.* Et in una Mediolanensi sic censuit: *Si in aliqua Ecclesia sit consuetudo, ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonicatus sint hæredum Antecessoris, iste casus non comprehenditur Decreto cap. 14. Sess. 24. nec Bulla Pii V. quod refert Leo cap. 32. num. 6.* Utramque hanc declarationem Garzias *part. 11. cap. 5. num. 138.* refert, qui *num. seq.*

insimul adducit Decisionem Rotæ, quæ ejusmodi consuetudinem ex hoc Capite approbat, quod eo sine fuerit introducta, ut post obitum Canonicorum provideri possit de iis, quæ ad sepulturam sunt necessaria, cum experientia priorum temporum docuerit, ejusmodi funeralia ob inopiam defunctorum Canonicorum fuisse neglecta, non sine magno Ordinis Ecclesiastici dedecore, unde hæc consuetudo neutiquam à Concilio *dist. Sess.* est reprobata, sed illa duntaxat, qua ejusmodi deductiones, aut reservationes fructuum pro admissione ad beneficium à noviter præbendatis exactæ applicantur mensæ Episcopi, vel mensæ Capituli, & inter antiquiores Canonicos dividuntur. *Rota decis. 660. per tot. part. 4. divers. Lotter de re benefic. lib. 3. Q. 20. n. 12. § 13.*

22 Circa fructus *Anni carentie* similiter quæritur: An, Canonico vita functo, ad hæredes ejus transeant? Affirmare nullus dubito, nam fructus hi intuitu illorum annorum præstantur, quibus defunctus eosdem ob servitium, sacrum à se præstitum jam promeruit; illa quippe carentia jus exigendi dictos fructus & redditus non tam abstulit, quàm distulit; quapropter inter annos *deservitos*, & annos *carentie* in effectu nihil interest, cum utrobique beneficiario jus ad proventus beneficii jam *deservitos* perfectè sit quæsitum, & consequenter ad hæredes transmissibile.

23 Jam etiam de *Annalibus*, sive de *Anno gratie* dicendum restat. De eo fit mentio in *cap. 10. de Rescript. in 6. & Extravag. 2. Joan. XXII. de Elect. & Extravag. un. Ne Sede vacant. inter*

commun. Per *Annalia* autem, sive *Annum gratie* nihil aliud intelligimus, quàm speciale quoddam indultum, quo certis quibusdam personis datur facultas, beneficio vacante, ejus fructus pro primo, aut ulterioribus annis percipiendi. Constituuntur ejusmodi *Annalia* vel per privilegium, vel per consuetudinem, aut statutum. Ut colligitur ex *d. Extrav. 2. de Elect.* quæ, cum à jure communi, quo jubentur Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferri, vehementer exorbitent, strictè interpretari convenit. Olim eorum usum frequentiore fuisse constat ex *dist. Extrav. 2.* quoniam vero in cultus Divini notabile detrimentum vergere visus est, eo, quod noviter de hujusmodi beneficiis provisi, fructibus primi anni, aut ulteriorum annorum in totum frustrarentur, sicque & ipsi cultus Divini, eorumque onerum, ac Officiorum spiritualium, quæ beneficiis adherent, curam negligerent, Joannes XXII. in *cit. Extrav. 2.* tale moderamen adhibuit, ut in beneficiis, quæ secundum decimarum proventus taxari consueverunt, ea summa taxata ipsi *Annalistsæ* contenti sint, reliquis beneficii redditibus beneficiato relictis, aut, si malint, dimissa eidem beneficiato prædicta summa decimali, residuum sibi assumant: Electio autem percipiendi unam de istis duabus portionibus sit penès *Annalistsam*, ut sic minus gravetur in eo, quod reliquum sibi aufertur: quod si tamen intra decem dies jure optandi *Annalistsæ* usus non fuerit, electio ipso jure transit in beneficiatum. In beneficiis verò non taxatis fructus decimabiles in duas partes dividantur, quarum pars una beneficiato, altera dimidia *Annalistsæ* ob-

veniat, cui partitioni si alteruter parere nolit, pars contradicentis volenti accrescat. Hac moderatione Joannes XXII. utriusque satisfactum iri credidit, ut & beneficiatus habeat, unde onera beneficii facilius supportare valeat, & Annalista, ne frustretur in totum effectum privilegii, vel consuetudinis. Vivianus ad *d. Extravag. 2.* Eminentiss. Vincentius Petra tom. 4. pag. 44. num. 1. qui num. 12. ait, sine absurdo hodie Annalia beneficiorum ad favorem alterius constitui posse ad formam *d. Extravag.* tam ex privilegio, vel statuto, quam ex consuetudine.

24 Quæres I. An, si S. Pontifex generalibus verbis concedat privilegium *Annalium*, censetur comprehendere voluisse etiam beneficia, quæ sunt *juris Patronatus Laici*? Rationem dubitandi videtur suggerere illa Regula generalis, quod Papa in dubio nunquam præsumitur velle uti sua potestate in præjudicium Patroni Laici per *cap. 32. C. 16. Q. 7. cap. 28. de Jur. Patron.* nec eidem derogare, quando derogatio non ad Ecclesiæ servitium, & cultus Divini incrementum, sed commodum duntaxat alterius privati cederet. Ut habet Pitonius *de Controv. Patron. tom. 1. allegat. 44. num. 21.* Verum contrarium dicendum cum laudato Petra *cit. tom. pag. 45. n. 15.* & Lambertino *de Jur. Patron. lib. 3. Q. 2. art. 8. n. 6.* quia per ejusmodi reservationem *Annalium* nihil quidquam præjudicatur Patrono Laico, nec enim impeditur in exercitio juris præsentandi, sed solummodo ad tempus portio fructuum beneficiato detrahitur. Quod ibi amplius firmat Petra adducta *Decisione Rotæ 320. n. 1. & seqq.* coram Mantica quæ dicit,

quod privilegia hujusmodi *Annalium* comprehendant omnia beneficia qualitercunque qualificata.

25 Quæres II. An Episcopus ejusmodi privilegia *Annalium* concedere possit in beneficiis sibi subjectis? Respondeo, regulariter, & de via ordinaria non posse, quia beneficia integra, & sine diminutione conferenda sunt, per *Rubricam & cap. un. ut Eccles. benefic. sine diminut.* Quodsi tamen urgeat iusta quædam, vel necessaria causa, Episcopo vetitum non est, adhibito saltem consensu Capituli, redditus beneficii vacantis sibi subjecti ad pium, & laudabilem usum deputare. Gloss. in *Extravag. un. Ne Sede vacant. inter commun.* Passerinus ad *cap. 10. de Rescript. in 6. n. 22.* Lotter *cit. quest. 20. n. 6.* In suum tamen commodum citra dispositionem Apostolicam, fructus beneficii convertere non potest, per *cap. 10. de Rescript. in 6. cap. 9. de Offic. Ordin. in 6.* quod *cit. Petra num. 22. & seqq.* amplius declarat.

26 Quæres III. An hoc privilegium *Annalium*, sive *Annus gratiæ* sit aliquid distinctum ab *Anno carentiæ*? Boehmerus ad *Tit. de Prebend. §. 220.* existimat vocabulis tantum differre, non re ipsa, & ita accipit verba Joannis XXII. in *d. Extravag. 2. de Elect.* Nos à Boehmero non dissentimus, si loquatur de *Anno gratiæ*, qui per consuetudinem, aut statutum introductus est, cum enim ejusmodi consuetudines, aut statuta in eum finem condita fuerint, ut decedentibus beneficiatis, ære alieno multum gravatis, ex his *Annalibus* iusta persolverent hæredes, & debita contracta expungerent, prout similem consuetudinem generaliter in Hispania vigere te-

statut. Covarruv. in cap. 7. de Testam. num. 9. Gutierrez Q. Q. CC. lib. 1. cap. 29. num. 29. § 30. Rectè cum *Annis carentiæ* convenire dixeris, quia, sicut beneficiato, qui primis annis fructibus carere debuit, ejus hæredibus post mortem restituuntur, ita taliter proviso, ut pro primo anno medietatem duntaxat fructuum sui beneficii capiat, nullum fit præjudicium, siquidem, eo defuncto, hæredibus vigore hujus consuetudinis, aut statuti, altera medietas persolvitur, & sic nihil amittit, nec auferitur, sed tantum differtur solutio, prout firmat Garzias declarationibus Cardinalium S. Congregationibus part. 11. cap. 5. §. 1. num. 137. § seqq. Petra pag. 49. n. 26. Quòd si verò ejusmodi *Annalia* ex speciali favore Sedis Apostolicæ alicui concedantur, sunt actus *mere gratiæ*; nec dici potest, Annali-

stam habere aliquod jus strictè dictum ad ejusmodi fructus, utpote quos non tanquam stipendium propter Officium spirituale percipit, sed prorsus gratuito citra omne meritum, ideoque eosdem ad hæredes non transmittit. Aliter *Annus gratiæ* apud Protestantes consideratur, hi enim concedendo *Annalia* viduis, & liberis suorum pastorum prospicere volunt. Quia verò in Ecclesia orthodoxa ejusmodi impedimentis non decet onerari beneficiatos, eorum cura quoad *Annus gratiæ* nos non angit. Boehmerus cit. tit. à §. 289. usque ad finem harum personarum miserabilium, scilicet pastorum, eorumque uxorum patrocinium suscepit, cui tutelæ gloriam, & gratiam, quam ab istis hominibus iniit, neutiquam invidemus. Pergimus jam ad Partem II.

P A R S II.

De Suppressione Beneficiorum.

§. Unicus.

Quid sit suppressio Beneficii? Ex quibus causis, & à quo fieri possit?

S U M M A R I A.

27. *Suppressio beneficii regulariter est prohibita, certis tamen casibus honesta, & licita.*
 28. *Eam solus Episcopus, cum consensu Capituli facere.* 29. *Non tamen fructus beneficii suppressi mensæ Capituli applicare potest.* 30. *Competit eidem quoque facultas reducendi numerum Missarum ob tenuitatem reddituum, & raritatem Sacerdotum.* 31. *Declaratio Cardinalium autoritate Urbani VIII. edita, qua hæc potestas Episcopis rursus adempta fuit, usu non videtur esse recepta.* 32. *Beneficia in Ecclesiis vetustate collapsis an sint supprimenda, remissivè.*

Sup-